

22 Parasjah Wajakheel וַיִּקְהַל (= en riep)

Thora: Sjemot 35:1-38:20.

Haftarah: Melachiem alef7:40-50.

Met deze drie dingen [wijsheid, inzicht en kennis] werd de wereld geschapen ... en met deze drie dingen werd ook de Misjkan [Tabernakel] gebouwd ... met deze drie dingen werd ook de Tempel gebouwd ... Ook wanneer G'd hem zal herbouwen in de tijd die komen zal, zullen het deze drie dingen zijn, die hem zullen bouwen ... Sjemot Rabbah 58:4.

Parasjah Wajakheel begint met het geschreven verslag van de bouw van de *Misjkan* en zijn bedieningsgereedschappen. We hebben voortdurend benadrukt dat de *Misjkan* het huis is van het goddelijk gezin waarin G'd de Echtgenoot is en Zijn volk, Israël, Zijn bruid. Dit huis is waar kameraadschap en intimiteit op een echte en toch symbolische wijze verwezenlijkt worden. De Levieten die in de *Misjkan* bedienen, zijn de geestelijke vertegenwoordigers van de rest van Israël. Zij dienen G'd dagelijks in de *Misjkan*, samen met het bedienen van Israël. Het is belangrijk om te onderzoeken hoe de bouw van het huis plaats vond. Dit is de drijfveer van deze wekelijkse *sidra*. Om op al deze dingen commentaar te geven, zullen we het in dit wekelijkse commentaar iets anders doen. Deze keer zullen we onze gedachten baseren op de midrasj die we boven geciteerd hebben. Laat me eerst de context ervan uitleggen, dan zullen we verder gaan naar ons commentaar. Als we het zo doen, zullen er drie hoofdpunten zijn:

- Bouwen met wijsheid.
- Bouwen met inzicht.
- Bouwen met kennis.

De betekenis van de midrasj.

In de boven geciteerde *midrasj* bespraken de wijzen de verdiensten van Betsalel, één van de gekozen kunstenaars, die gekozen werd om de constructies van de *Misjkan* te overzien. Na opgemerkt te hebben wat de Thora over hem zegt, vatten de rabbi's Betsalel's voornaamste karakteristieken samen als "wijsheid, inzicht en kennis." Daar hij diegene was die in de eerste plaats verantwoordelijk was voor het bouwen van de *Misjkan*, waren de wijzen in staat om te zeggen dat de *Misjkan* met wijsheid, inzicht en kennis gebouwd werd. Zij suggereren ook dat zowel de vroegere Tempel alsook de toekomstige Tempel dezelfde karakteristieken delen. Maar voor heden zijn we voornamelijk betrokken bij de *Misjkan* omdat dat het brandpunt van onze tekst is.

Bouwen met wijsheid.

Op welke manieren werd de *Misjkan* met wijsheid gebouwd? We suggereren er tenminste twee. Ten eerste werd grote wijsheid gebruikt in het voorzien van de materialen waarmee de *Misjkan* geconstrueerd werd. Ten tweede werd dezelfde wijsheid gedemonstreerd in de keuze van de werkers. Laat ons naar ieder afzonderlijk kijken.

De inzameling.

De *parasjah* opent met een verslag van hoe de nodige materialen verkregen werden om daarmee de *Misjkan* te maken. Als we naar dit verhaal kijken, kunnen we een grote les leren over de aard van het geven in G'ds heilige gemeente. Om deze materialen te verkrijgen waren hulpbronnen nodig en de enige bron om deze hulpgoederen te krijgen waren de kinderen Israëls. Het verhaal is tamelijk bekend; de meesten weten wat er gebeurde. Mosje hield een pleidooi voor het volk om vrijwillig te geven wat zij konden – geld, juwelen, kleding, etc. Zij gaven zo veel dat Mosje enige moest afwijzen! Daarenboven werden zij verzocht om hun bekwaamheden, tijd en energie te geven om de *Misjkan* te bouwen. Weer vernaalt de *Thora* dat tenslotte, onder het leiderschap van Mosje, Betsalel en Oholiav "Geheel het werk van de *Misjkan*, de Tent der Samenkomst, voltooid werd en de kinderen Israëls alles hadden gedaan wat de Eeuwige Mosje bevolen had, zo deden zij" (39:32).

Opgedragen giften.

Op dit punt kan het nuttig zijn om een beetje dieper naar het onderwerp van geven te kijken. Volgens de *Thora* zijn er twee soorten van geven: vrijwillig en verplicht. Verplicht geven is gewoonlijk beschreven in de termen van de tienden. Tegengesteld aan de populaire opvatting is het in de *Thora* beschreven verplichte geven niet 10% maar ergens tussen 20-23% van iemand's jaarlijkse inkomen. Dit houdt verscheidene soorten van tienden in. Dit soort geven diende tot zoiets als een inkomstenbelasting om de behoeften van Israël's nationale religieuze instellingen, zoals het Priesterschap en het in stand houden

van de *Misjkan*. De *Thora* vermeldt speciaal eerst de "Levieten-tiende" in Wajikra 27:30-33. Het doel van deze tiende was om de Levieten van voedsel en hulpgoederen te voorzien waardoor zij in staat waren om ervan te leven. Dit was omdat de Levieten de enige stam was welke geen erfdeel in het land geschonken was. Aldus was het in tegenstelling tot de andere stammen voor hen niet gemakkelijk om hun dagelijkse behoeften te moeten vervullen. De Levieten-tiende was voor dit doel ontworpen. Daar de Levieten gewijd waren om in de *Misjkan*, de nationale plaats van aanbidding, te dienen, plaatste G'd de last om in hun behoeften te voorzien op de rest van de kinderen Israëls.

De tweede tiende kan de "Kameraadschap-tiende" of "Festiviteit-tiende" worden genoemd. Gevonden in Dewariem 12:6-7 voorzag deze tiende in wat sommigen het "nationale wat-de-pot-schaft-diner" hebben genoemd. Het werd in het heiligdom gehouden en gebruikt om de aanbieder van een heerlijk kameraadschapdiner te voorzien met familie, vrienden en de priester. Deze tiende is in zoverre interessant dat degene die het gaf het aan zichzelf gaf om het voor zichzelf en zijn familie te gebruiken, opdat zij zich voor de Heer verheugen konden. Veel mensen denken er gewoonlijk niet aan om het op deze manier aan de Heer te geven. Zij zien het geven van tienden gewoonlijk als iets dat zij uit hun eigen zakken moeten offeren om het te stoppen in een of andere collectezak van zodra die hun passeert. Als zij het gegeven hebben, zijn zij er nooit zeker van hoe het besteed wordt. Bovendien vermelden vele geestelijke leiders niet eens deze soort tiende, zelfs niet wanneer zij over tienden onderwijzen - het ondersteunt hun "bedieningen" niet. Toch wordt deze tiende precies zoals elke andere tiende opgedragen. Haar uiteindelijke doel is om iemand te helpen, die het gaf om met zijn familie voor de Heer te komen en zich te verblijden zoals G'd hun de vrijheid geeft om het zo te doen.

Een derde type van opgedragen geven wordt in Dewariem 14:28-29 gevonden. Dit werd de "Arme man's tiende" genoemd. Het werd iedere drie jaar geofferd om het nationale, sociale welfare systeem te ondersteunen, de misdeelden in Israël voedend. Bijkomend bij al dit geven werd van boeren geëist om t.b.v. arme mensen de hoeken van hun velden niet af te maaien (Wajikra 19:9-10). Ook moest iedere zeven jaar het land braak liggen (Sjemot 23:10-11), wat veroorzaakte dat de boeren dat hele jaar hun inkomen verbeurden, van de oogst welke ze anders zouden hebben verkregen uit wat er zou hebben gegroeid.

Dit zijn allemaal voorbeelden van verschillende soorten giften welke de Heer de kinderen Israëls opdroeg om ze aan Hem te geven. Zoals we al hebben aangegeven, werden deze opgedragen giften gebruikt om de instellingen van de staat, zoals de nationale plaats van aanbidding, de nationale priesters en het nationale sociale welfaresysteem te ondersteunen.

Uit het hart.

Aan de andere kant leert de *Thora* ook dat er plaats is voor vrijwillig geven. Eén dergelijke passage staat in deze *parasjah*. Deze passage geeft aan dat G'd wilde dat Zijn volk vrijwillig gaven, uit hun hart, om een speciaal geestelijk project te steunen dat Hij opgedragen had om te verwezenlijken. Aldus was het vrijwillige geven waar de persoon bereidwillig en opgewekt gaf om G'ds doelen te ondersteunen in overeenstemming met wat de Heer in de individuele harten zou leggen (35:5). In overeenstemming met de *B'riet Chadasjah* worden de hulpbronnen voor het Lichaam van de Messiach op precies dezelfde wijze voorzien. In feite leert de *B'riet Chadasjah* zowel een vrijwillige als ook een verplichte gift, precies zoals de *Thora* doet. Voor zover als het de opgedragen gift betrof, ondersteunde Jesjoea het geven van de halve *sjèkel* tempelbelasting van de Joodse gelovigen. Dit was de verplichte gift om de nationale religieuze instellingen te ondersteunen. Bovendien leerde Jesjoea ook dat gelovigen de nationale belasting moeten betalen van de politieke overheden die hen besturen. Dit wordt weerspiegeld in de onderwijzing: "Geeft de Keizer wat des Keizers is." Dit zijn voorbeelden van de verplichte giften die in de *B'riet Chadasjah* onderwezen worden. De *B'riet Chadasjah* brengt dat geven, welke wordt verzocht om G'ds doelen binnen het Lichaam van de Messiach te ondersteunen, echter terug onder bij de vrijwillige gift. Kijk bijvoorbeeld naar 2 Korinthe 8-9. Hier vertelt Sja'oen van Tarsus de Korinthische gelovigen dat hij van plan is om een collecte bij hen te houden om de gelovigen in Jeruzalem de helpende hand te bieden. Hij zegt ze dan: "Laat eenieder doen precies zoals hij bedoeld heeft in zijn hart, niet met tegenzin of onder dwang, want G'd heeft een opgewekte gever lief" (2 Korinthe 9:7). Deze situatie is parallel aan die van Mosje in de wildernis, toen Hij voor steun vroeg voor het bouwen van de *Misjkan*. De principes zijn hetzelfde. Dit kan voor sommigen als een schok aankomen, maar de *B'riet Chadasjah* leert niet dat we tienden zouden moeten geven! Want zoals we hebben aangetoond doet ook de *Thora* dat niet! Het is waar dat de basiseenheid van de verplichte gift de 10% is, maar niet altijd. In één geval is de opgedragen gift ongeveer 3%. In een ander voorbeeld, het

Sjmittah (7de) jaar, konden we zeggen dat de gift opgelopen is tot een offerande van een heel jaar-inkomen voor de Heer. Aldus leerde de *Thora* betreffende de verplichte gift dat verscheidene tienden en enkele extra's bedoeld waren om te worden gegeven tot ondersteuning van de nationale religieuze instellingen. De *B'riet Chadasjah* onderwijst hetzelfde.

Maak je niet bezorgd!

Er is bij het onderwerp van geven één toegevoegde gedachte. Gelovigen worden aangemoedigd om te geven, en vrijmoedig te geven, om de behoeften binnen het Lichaam van de Messiach te helpen lenigen. Dit was zeker waar als de kinderen van Israël de *Thora* volgen. Stel je eens voor, een heel jaar waarin geen zichtbaar inkomen wordt ontvangen, leven. Dit vergt zeker heel wat van het geloof en het vertrouwen van de Israëlieten. Het is hetzelfde met de gelovigen vandaag. We hebben echter een toegevoegde bemoediging. We hebben ook de geschriften van de *B'riet Chadasjah*. Merk bijvoorbeeld op wat Jesjoea in Mattitjahoe 6:24-34 onderwijst. Hier vermaant Jesjoea, het hoofd van het Lichaam, ons niet bezorgd te maken over hoe onze behoeften vervuld zullen worden. Hij vat Zijn onderwijzing op dit onderwerp samen door te zeggen: "Wees niet bezorgd! Maar zoek eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen aan je gegeven worden." Aldus zijn we er om te geven, om edelmoedig te geven, om G'ds projecten te ondersteunen. Bovendien moeten we in ons geven niet bezorgd zijn over hoe onze eigen persoonlijke behoeften worden vervuld. De Messias zal dat probleem afhandelen.

Een *havdalah*gebruik.

Om jullie volgens de lijnen van het geven aan te moedigen, kunnen we met jullie delen hoe de Heer in onze groep in Israël heeft gewerkt!? Iedere Zaterdagavond, wanneer onze groep samen "*Havdalah*" vierde, namen we deel aan de traditionele gebruiken - plus voegden we er één van onszelf aan toe. ("*Havdalah*" betekent "scheiding" tussen Sjabbat en de zes werkdagen; het is een korte dienst die traditioneel gevierd wordt om het einde van Sjabbat en de start van een nieuwe week te markeren.) We brachten een stuk *challah* rond, uit ons *erev Sjabbat*diner op vrijdagavond gespaard. Daarna spraken we een zegening uit en we aten het. Vóórdat we het stukje *challah* kregen, las iemand Mattitjahoe 6:25-34 voor over de Messiach, die ons voorzag van alles wat we nodig hebben om Hem gelovig te dienen. Met deze passage in gedachten aten we allen de *challah* als een daad van geloof voor de komende week. Op de vrijdagavond, toen we de *Sjabbat* verwelkomden, aten we de *challah* als een daad van lof voor hoe G'd in onze behoeften voorzag tijdens de afgelopen week. Op *Havdalah* aten wij het als een daad van geloof, G'd op Zijn woord nemend dat Hij in feite al onze behoeften zal voorzien tijdens deze nieuwe week die we op punt staan te beginnen. Toen we dit onveranderlijk bleven doen, deelde iemand met ons een ongelofelijk verhaal van overwinning en lof over G'ds wonderbaarlijke voorziening. Dat getuigenis sloot - vaker wèl dan niet - iemand uit het Lichaam van de Messias in die zelf opofferend hielp hun behoeften te voldoen.

Het hele lichaam.

De tweede demonstratie van wijsheid in deze *parasjah* kan afgeleid worden uit 35:1 waar we lezen: "Mosje riep dan de hele gemeente van Israël bijeen en zei tegen hen..." We zien in de *Thora* dit type van zin erg vaak herhaald. De reden ervoor is erg eenvoudig. De Heilige gaf deze *Thora* aan de hele gemeente, niet aan één enkel individu. Het is waar dat ze tot Mosje werd gesproken, maar Mosje was alleen maar diegene die deze onderwijzing aan de ganse gemeente gaf. De wijsheid van de Heilige is dat Hij in het vervullen van de *Thora* omtrent de *Misjkan* de hele gemeente doelmatig insloot, in plaats van slechts een paar individuen af te zonderen. Laat ons dit verder in detail gaan bekijken.

De tekst noemt de kinderen Israëls: "*Adat Jisraël*", עֲדַת יִשְׂרָאֵל. Het woord "*adat*", עֲדָה is van een wortel (*ja'ad*, יָעַד, afspreken), wat te maken heeft met iets dat afgesproken is. Een ander woord bijvoorbeeld, van deze zelfde wortel afgeleid, is "*mo'ed*", מוֹעֵד, dat in Wajikra 23:1 gebruikt wordt om bepaalde data op de kalender aan te wijzen waarop G'd belooft om Zijn volk op speciaal afgesproken Heilige dagen te ontmoeten. Hier in Sjemot 35:1, alsook elders wanneer het woord *adat* gebruikt wordt om Israël te beschrijven, kunnen we uit de aard van het woord *adat* afleiden dat G'd Israël - als een gemeente - voor een erg speciale afgesproken reden riep.

Opgeroepen.

De heilige gemeente is met andere woorden een opgeroepen gemeente, afgesproken met de Heilige om een specifieke G'ddelijk doel te vervullen. In feite heeft het door de naam van deze *parasjah*

"*Wajakheel*" hiermee te maken. "*Wajakheel*" is van de Hebreeuwse wortel, *qahal* - קהל, die iets dat opgeroepen is of verzameld worden betekent. In overeenstemming hiermee luidt 35:1: "En Mosje riep de gehele gemeenschap van de Kinderen van Jisraël in vergadering bijeen." G'ds gemeente is een opgeroepen gemeente.

Het is belangrijk om op te merken dat De Messiaanse gemeente in de *B'riet Chadasjah* als "De Kerk" beschreven wordt. Het Griekse woord dat gewoonlijk met "kerk" vertaald wordt, is *ekklesia* (ἐκκλησία) - letterlijk "opgeroepen". Volgens het woordenboek over de Nieuwe Testamenttheologie "vertegenwoordigt de term *ekklesia* exclusief het Hebreeuwse *qahal* [קהל]... [welke] waarschijnlijk verwant is aan *qol* - קול (stem), [en] die een oproep tot een vergadering betekent en de daad van vergaderen.. ." Door op deze wijze naar Zijn volk te verwijzen zegt de Heer daarom dat Hij hen heeft opgeroepen om samen te vergaderen opdat zij kunnen horen, aanbidden en Hem dienen. Bovendien is het heel redelijk, vanwege de taalkundige verbinding tussen *kahal* en *ekklesia*, om te zeggen dat op een manier de "kerk" er in het oeroude Israël was zolang we het woord "kerk" op zijn echt bijbelse en theologische zin opvatten. Dr James M. Boice maakte een erg zinvolle stelling betreffende de aard van de Kerk, wanneer hij schrijft: "Maar de kerk heeft zijn wortels in het Oude Testament en kan niet goed begrepen worden zonder die achtergrond. Dit is theologisch waar, omdat het idee van een opgeroepen "volk van G'd" duidelijk in de periode van het Oude Testament bestond, precies als in het Nieuwe. Het is ook taalkundig waar, daar het Griekse woord voor kerk (*ekklesia*) in relatie tot Israël dikwijls in de Griekse vertaling van het Oude Testament (de Septuaginta) verschijnt en daarom aan de schrijvers van het Nieuwe Testament bekend was." Er bestaat een vitaal verband tussen *ekklesia* en *kehilah* (קהילה), de Joodse gemeente (Zie Handelingen 7:38).

We hebben elkaar nodig!

Aldus zijn G'ds mensen Zijn opgeroepen mensen. Zij zijn geroepen uit de duisternis om Hem te dienen en Hem samen te verheerlijken. Dit is de roeping van G'ds covenant (verbonds)gemeente. Deze roeping kan niet vervuld worden door enkele individuen alleen. Het werd door G'd ontworpen om te worden vervuld door elk individu dat uit die roeping leefde, zowel individueel alsook tezamen als een Heilige Gemeente. In overeenstemming daannee werden zij geroepen om Mosje's instructies tezamen te ontvangen, als een groep, als een gemeente. Zij waren "*Adat Jisraël*" - G'ds opgeroepen verlostte gemeente, door Hem uitgekozen om Zijn soevereine oproep van hen te vervullen. Deze oproep was bedoeld om een groepsproject te zijn, een onderneming van de gemeente.

H. Wheeler Robinson schrijft in zijn studie van dit onderwerp: "In de terminologie van de Engelse wet duidt een 'corporatie/rechtspersoon' een 'wettelijk gemachtigd rechtspersoonlijkheid hebbend lichaam om als een enkel individu te handelen' of een 'door een koninklijk besluit, voorschrift of wettelijke acte kunstmatig gecreëerd persoon en de capaciteit van eeuwige opvolging hebbend' aan. Beide gebruiken worden door het Hebreeuwse begrip van een rechtspersoonlijkheid hebbende persoonlijkheid gedekt ofschoon zonder de noodzaak voor enige wettelijk voorschrift." Deze definitie past werkelijk op het oude Israël (net zo goed als op de hedendaagse rechtspersoonlijkheid hebbende realiteit van het Joodse volk). Echter, met achting voor Dr. Robinson, is er een wettelijk voorschrift dat deze nationale rechtspersoonlijkheid hebbende realiteit van Israël regelt en definieert. Dat wettelijk voorschrift is de *Thora*. Te vaak wordt zelfs door de gelovigen in de hedendaagse individualistische en onafhankelijk geestelijke wereld het belang van de gemeente vergeten. Dit is bijzonder waar voor diegenen die de *Thora* wensen te volgen. De *Thora* werd aan *Adat Jisraël* gegeven, aan de afgesproken gemeente van Israël. Zijn voorschriften werden zorgvuldig door de Heilige samengesteld om eruit te leven als een team, als een gemeente, als een heilig deelgenootschap, waar iedereen als een groep samenwerkt om te leven vanuit G'ds roeping naar de naties. Aldus hoe de zogenoemde "*Thoravolger*", zoals sommigen zichzelf mogen noemen, zullen zulke mensen nooit een Bijbelse "*Thora*-volgen" vervullen tenzij het gedaan wordt in vereniging met een gemeente. In termen van de directe context: "De constructie van de *Misjkan* moet een onderneming van alle Israëlieten zijn." Dit betekent dat de voorziening ervoor door al de Israëlieten moest gedaan worden. En de planning én het constructiewerk moesten een groepsproject worden. Dit werd op deze manier gedaan opdat tenslotte niemand individueel de eer voor de schoonheid van het voltooid project kon opeisen. De werkelijke schoonheid ervan was de gezamenlijke inspanning van *Adat Jisraël*. De *B'riet Chadasjah* is er duidelijk over dat, zelfs ofschoon de door menselijke handen geconstrueerde *Misjkan* niet langer bestaat, er een andere *Misjkan* is. Echter, de in de *B'riet Chadasjah* besproken *Misjkan* gaat onder een licht andere naam dan deze hier in Sjemot. Hij wordt "het Lichaam van de Messiach" genoemd. Wees er zeker van dat 1 Korinthe 6 naar hem als de "Tempel"

verwijst. Het is de plaats waar G'ddelijke diensten gehouden worden. Het is ook de plaats waar de Heilige op een zinvolle manier woont, zoals Hij in Mosje's *Misjkan* deed.

Bouwen met inzicht

Niet alleen werd de *Misjkan* met wijsheid gebouwd, hij werd ook met inzicht gebouwd. Zeker, deze beide termen zijn wat verwant; dus is er een beetje 'overlap' in deze concepten. Niettemin is er ook een verschil. Het verschil zit in het feit dat wijsheid te maken heeft met hoe G'd het hele constructieproject dat planning en bouwstadia omvatte behandelde, terwijl bij het bouwen van de *Misjkan* met inzicht de Heilige de behoeften van de gehele gemeente in rekening nam en het project in overeenstemming daarmee ontwierp. Het is waar; dit hield grote wijsheid in want zonder wijsheid is er geen inzicht van de menselijke natuur. Daarom kunnen we misschien zeggen dat door inzicht te gebruiken de Heer wat van de praktische toepassingen van wijsheid demonstreerde. Laat ons eens een paar voorbeelden bekijken om te zien wat we bedoelen.

De behoefte om te geven.

Toen we het thema van het geven bediscussieerden, spraken we erover in termen van hoe G'd het zag. Maar er is ook een keerzijde aan het geven - de menselijke factor. Mensen hebben het nodig om te geven. Het is voor hen de beste manier om de natuurlijke nijging van het vlees om egoïstisch te zijn te bestrijden. Dat is één reden waarom G'd het aan de gehele gemeente overliet om te voorzien bij de bouw van de *Misjkan*. Maar laat ons niet zo negatief over deze hele zaak zijn. Het is waar dat we allemaal een vlees hebben dat erg egoïstisch is. Maar we zijn ook nieuwe scheppingen met de Messias in ons wonend. We geloven dat dezelfde geestelijke realiteit ook op het overblijfsel van het oeroude Israël toepasbaar is, die ware gelovigen waren. Het verschil tussen hen en ons vandaag is dat vanwege het schrijven van de *B'riet Chadasjah* we nu een geschikte geestelijke woordenschat hebben om onze geestelijke conditie te beschrijven, die zij niet bezaten. Indien waar is wat we zeggen, voorzag de Heilige met het voorzien van een gelegenheid voor de Israëlieten om collectief zowel als individueel de hulpgoederen voor de bouw van de *Misjkan* te leveren, de gelovigen ook van een gouden moment waarin zij in staat waren om waarlijk in overeenstemming met wie zij werkelijk waren te leven - geestelijke gelovigen die uit G'd geboren waren. Met andere woorden, G'd toonde groot inzicht in de geestelijke natuur van Zijn uitverkorenen toen Hij voor hen ontwierp om collectief uit hun rechtvaardige harten te geven. Door het op deze manier te doen hielp G'd hen niet alleen om de blijdschap te hebben van te wandelen in hun eigen G'd gegeven rechtvaardigheid, maar Hij verschafte hen ook een wonderbaarlijk moment om aan ongelovigen te demonstreren hoe genadig de verlostte gemeente zichzelf bestuurt.

De behoefte om de gave te gebruiken.

Er is een tweede voorbeeld van hoe de *Misjkan* met inzicht gebouwd werd. Niet alleen begrijpt G'd dat de verlostte gemeente het nodig heeft om te geven - en zij kan het inderdaad heel effectief doen indien haar de gelegenheid gegeven wordt - maar Hij begrijpt ook de behoefte van Zijn verlostten om hun geestelijke gaven te gebruiken. We zien dit levendig afgebeeld in 35:30-36:8. In deze sectie zijn Betsalel en Oholiav afgezonderd en gekarakteriseerd als mannen aan wie de Heer vakmanschap en kunde gegeven heeft om te weten hoe al het werk van het construeren van het heiligdom uit te voeren. G'd legde deze kundigheden in deze mannen. Hij gaf dat specifiek voor dit werk. Nu maakte G'd tenslotte voor hen de gelegenheid om al deze geestelijke gaven daar op los te laten en in deze geestelijke genades te wandelen.

Het sloot echter niet alleen Betsalel en Oholiav in. De tekst vertelt ons verscheidene keren dat elk bekwaam persoon met hen samenwerkte. Inderdaad heeft de Heer aan iedere man, vrouw en kind van G'd een maat van geestelijke gaven en kundigheden geschonken, die voor het algemeen welzijn ontworpen zijn.

G'd is niet alleen de Meester-Ontwerper en Gave-Gever. Hij is ook de Meester-Aannemer! Hij weet hoe de taken te delegeren opdat allen evenveel gelegenheid krijgen om hun gaven voor Hem te gebruiken. Kortom, Hij heeft een onmetelijk inzicht over Zijn gekozenen en behandelt hen/ons volmaakt, terwijl Hij overvloedig aan al onze behoeften voldoet - speciaal de behoefte om te geven en de behoefte om onze geestelijke gaven te benutten.

De behoefte om te rusten.

Er is een derde behoefte die mensen hebben, welke de Heer met zijn volmaakte inzicht in rekening heeft genomen. Dit is de behoefte om te rusten. Dicht bij het begin van de *parasjah* in 35:2-3 is er een andere korte onderwijzing over de *Sjabbat*. Dit is de vijfde keer dat we in het boek *Sjemot* een onderwijzing over de *Sjabbat* vinden.

De eerste verwijzing ernaar was in de context van de verzameling van manna. De onderwijzing was dat zij geïnstrueerd werden dat het niet toegestaan was om het manna op *Sjabbat* te verzamelen. In plaats daarvan gaf G'd hen op de zesde dag een dubbele portie, dat voor hen tot over de *Sjabbat* zou voldoen. Eén van de principes in dit incident is dat G'd Israël onderwees dat wanneer hij hen riep om Hem te volgen, Hij in alles zou voorzien dat nodig is om Hem te gehoorzamen.

De tweede keer dat de *Sjabbat* wordt vermeld, is in de Tien Woorden. Hier, in Sjemot 20, vinden we dat de Heer de *Sjabbat* formeel plaatste als één van de bepalingen van het covenant dat Hij met hen maakte. We zeggen dit omdat de Tien Woorden in een formaat van een covenant gerangschikt zijn. De *Sjabbat* is daarom één van de bepalingen van dat covenant. Het covenant naleven betekent dat Israël de beloften die G'd gaf vollediger zou genieten. Het niet bewaken betekende dat deze zegeningen van genade niet ten volle door de covenantgemeente zouden worden genoten.

De derde verwijzing naar de *Sjabbat* is in Hoofdstuk 23. In deze erg korte sectie op *Sjabbat*, in 23:12, schijnt de nadruk een herinneringsteken voor Israël te zijn dat er een overvloed aan tijd is waarop hun gewone werk te doen is. *Sjabbat* is gedurende de week de enige tijd waarin zij (en hun levende have) "kunnen worden verfrist." De volgende verwijzing naar *Sjabbat* is in 31:12-17. Dit is de meest uitgebreide verhandeling van dit onderwerp. Daarom zijn er verscheidene punten die de tekst behandelt. Ten eerste is de *Sjabbat* opgetreden als een "teken" van het covenant tussen G'd en Israël. Ten tweede is het een blijvend teken. In een volgend punt wordt de doodstraf voorgeschreven voor diegenen die dit teken bezoedelen en de *Sjabbat* ontwijden. Als laatste wordt de *Sjabbat* blijvend vastgezet als een dag wanneer al het "creatieve" werk moet ophouden omdat het vergeleken wordt met de *Sjabbat* die G'd schiep nadat Hij ophield met het scheppen van de wereld, in Beresjiet 2:2,3.

Tenslotte is de vijfde en laatste passage over *Sjabbat* in deze *parasjah*. Hier gaande instructies over de dag van het stoppen met creatieve arbeid, zoals in voorgaande omstandigheden. In deze bijzondere context benadrukte de Heilige dat het werk voor de constructie van de *Misjkan* niet op *Sjabbat* kan worden uitgevoerd. In feite werd zelfs absoluut verboden dat op die dag een vuur aangestoken wordt, ook indien het in een of ander onderdeel van de constructie of van de aankleding van de *Misjkan* nodig was. Hier zien we dat de Heer in Zijn perfecte inzicht wist dat de mens het nodig heeft om het begrip van rust te leren. Natuurlijk was de lichamelijke rust slechts een gedeelte van de uitvaardiging. G'd gebruikte de lichamelijke rust van het creatieve werk aan de *Misjkan* speciaal om een belangrijk geestelijk beeld te schilderen. De hoofdcomponenten van het beeld zijn het concept van stoppen met arbeid - de *Sjabbat* en de opbouw van een relatie met G'd - de *Misjkan*.

Om een relatie met G'd goed op te bouwen is het zaak om in Zijn rust binnen te gaan, zoals Hebréeën 4 aanwijst. Binnengaan in Zijn rust betekent te stoppen met al onze menselijke inspanningen om Hem te behagen, Zijn liefde te verdienen, Zijn redding te verwerven of Zijn redding vast te houden, maar volledig te vertrouwen in wat Jesjoea voor ons deed in Zijn verzoeningsdood en levengevende opstanding. Aldus werd de *Misjkan* gebouwd met het volledig inzicht van de menselijke behoefte om G'ds rust in te gaan. Dat naar onze mening is de hoofdreden dat de onderwijzing over de *Sjabbat* vlak achter het begin van de *parasjah* komt.

Bouwen met kennis.

We hebben naar enige voorbeelden uit deze *parasjah* gekeken van hoe de Heilige de *Misjkan* met zowel wijsheid als ook met inzicht bouwde. Onze openings-*midrasj* zegt ook dat Hij hem bouwde met kennis. Wat betekent dit en hoe kan het gedemonstreerd worden uit deze *sidra*?

Weerom is het bouwen met kennis erg nauw verwant met het bouwen in wijsheid en inzicht. Naar onze mening betekent te bouwen met kennis dat G'd de ingewikkelde details kende omtrent zowel de bouwers als wat gebouwd zou worden en dus op basis van die kennis handelde. Het sleutelwoord schijnt het woord "details" te zijn. Geen feit ontsnapte G'd bij het construeren van deze *Misjkan*. Laat ons eens kijken naar enkele voorbeelden van wat we suggereerden.

Zijn kennis van mensen

Het eerste ding om op te merken is G'ds intieme kennis van individuele mensen. We zien dit duidelijk in de vermelding van Betsalel en Oholiav bij name. Het punt is niet dat G'd hun namen kende. Natuurlijk wist Hij die! Het is dat Hij hen bij naam apart zette om ons te laten weten dat wij individuele mensen voor Hem zijn. Het is hetzelfde bij ons. Wij zijn niet alleen maar 'tanden op een rad'. G'd heeft ons specifiek begiftigd, uitgekozen, houdt van ons individueel en wil dat wij verzekerd zijn dat Hij onze eigen naam kent wanneer Hij met ons in betrekking staat. Dit wordt bijzonder duidelijk wanneer we ons realiseren dat G'd niet alleen mensen zoals Betsalel bij name koos, maar dat Hij soeverein zelfs hun de namen deed hebben die zij in feite bezaten. Neem

bijvoorbeeld de naam "Betsalel." Zoals wij bij nader onderzoek in de *parasjah* van vorige week zagen, vinden we dat zijn naam op te splitsen is in drie delen: *Be* ב, "in" of "onder", *tsel* צל, "schaduw" of "bescherming van" en *el* אל, "G'd". Daarom schijnt het dat zijn naam werkelijk "onder de bescherming van G'd" betekent. Dit was dan een man die duidelijk onder de schaduw van G'ds heiligheid en goedheid was. De tekst zegt betreffende hem: "Ik heb hem vervuld met een G'ddelijke geest, met wijsheid (vakmanschap in Dasberg), inzicht en kennis" (31:3). G'd zag erop toe dat hij een geschikte naam voor zo'n taak zou hebben.

Aan de andere kant demonstreert de Heer niet altijd het feit dat Hij van ons houdt en voor ons individueel zorgt door iedereen van Zijn uitverkorenen bij name te vermelden. Maar Hij wil altijd dat wij er zeker van zijn dat deze intieme kennis over ons altijd bij Hem aanwezig is. Zo was het met perfecte kennis dat de Heilige dergelijke mensen soeverein en met zorg uitkoos voor deze specifieke taak. Zoals blijkt kwamen zij met precies de terechte soort kennis toegerust die nodig was om de taak te voltooien. Israëli commentator Nechama Leibowitz somt het constructieproject van de gemeente misschien het beste op, wanneer zij opmerkt dat het werk niet juist vanzelf klaar gekomen was. Werkelijk levende mensen verrichtten het!

"De meester-kunstenaars van de *Misjkan* gedroegen zich niet als robots. De instructies werden niet in een computer ingevoerd. Zij gebruikten hun discretie en intelligentie om in het uitvoeren van de instructies zeker te stellen dat het eindproduct met de G'ddelijke instelling correspondeerde. "

Aldus koos Mosje door de hulp van G'd zorgvuldig zekere mensen die voor elk onderdeel van het bouwproces van de *Misjkan* gekwalificeerd waren. Enige mensen werden bij name apart gezet, zoals Betsalel en Oholiv. Nog anderen werden bij elkaar genomen zodat wij over hen niets weten behalve wat zij als een groep deden. Bijvoorbeeld 38:8 verhaalt uitvoerig hoe het koperen wasstel, met het koperen onderstel ervoor, vervaardigd werd uit de spiegels van de vrouwen die zich in lange rijen bij de ingang van de tent der samenkomsten hadden verzameld".

Zijn kennis van het werk.

Het laatste punt dat we wensen te maken, is dat G'd ook Zijn perfecte kennis van het werk demonstreerde die voor de actuele aankleding en constructie van de *Misjkan* noodzakelijk was. We zien dit in al de details van metingen en materiaalspecificaties die deze *parasjah* schetst, speciaal in de hoofdstukken 36 tot 38. Weer eens is het feit dat G'd dit alles wist niet het punt. Het punt is dat G'd ons wilde doen beseffen dat Hij het wist. Kan je je voorstellen hoe moeilijk het werk voor hen geweest zou zijn? Hier waren zij in de hitte van de wildernis met erg weinig bedekking tegen de zon. Er was geen stromend water voor douches. Drinkwater was er niet overvloedig. Wie kent het soort gereedschap dat zij bezaten? En zij bouwden voordien nooit zo iets als dit. Zij kunnen bang geweest zijn om een fout te maken of om het niet goed te doen. Wat zou de Heer met hen doen als zij het verknoeden? De details in deze *parasjah* beschreven, waren misschien G'ds manier om hen te vertellen: "Ik ken het werk dat er aan dit alles verbonden is. Ik begrijp jullie beperkingen en hoe zij zich verhouden tot Mijn volmaaktheden. Toch hebben we de juiste mensen die echt begiftigd zijn en Ik heb jullie gaven vermenigvuldigd om te maken dat het project gerealiseerd wordt. Aan het eind ervan zal ik behagen hebben en zullen jullie er blij over zijn. Ik ben een wijs G'd die weet hoe het onmogelijke onder jullie te verwerkelijken is. Ik ben een begrijpend G'd die weet hoe aan al jullie behoeften in het proces te voldoen is. En Ik ben een G'd van kennis met een volmaakte greep op de feiten in de situatie. Ik zal het uitvoeren en Ik zal het door jullie, Mijn volk, uitvoeren"

Wij geloven dat de wijze die de openings*midrasj* schreef, gelijk had. De *Misjkan* werd inderdaad met wijsheid, met inzicht en met kennis gebouwd. Dit is hoe al G'ds werken gebouwd worden, omdat het tenslotte zo is dat "het God is Die om Zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt" (Filippenzen 2:13).

T H ten Kate, 28 februari 2003 (naar Berkowitz)